

Slovenski dom

Štev. 65

V Ljubljani, v ponedeljek, 22. marca 1943-XXI

Leto VIII.

izključna pooblaščenka za oglaševanje (italijanskega in tujega)
Izvor: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva & Ljubljana
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva & Ljubljana

concessionaria esclusiva per la pubblicità di provincia italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

Vojno poročilo št. 1030

Uspeh torpednih letal pri napadu na Bono 1 parnik potopljen, 2 zadeta

Napadi, ki jih je nasprotnik sprožil zadnje dni proti našim postojankam na južnem predelu bojišča v Tuniziji, so bili odbiti. Kraj Galsa, ki so ga osne čete zasedle v februarju, so nasprotnikovi oddelki znova osvojili. Nasprotni si letalstva sta zelo živo nastopala. Kaže, da je protiletalsko topništvo zabilo 3 nasprotnikova letala, 11 nemških lovcov, 1 pa italijanski lovec.

Dve naši letali se nista vrnila v oporišče. Oddelki naših torpednih letal je napadel pristanišče v Boni ter zadel 3 parnike srednje mere. Izmed teh se je eden 7000 tonski potopil. Poskus bombardiranja in torpednih letal, da bi prestregli naš konvoj na Sredozemskem morju, so izjalovili lovcem iz spremstva, ki so strmoglavili v morje en stroj.

Neka nemška podmornica je pred Derno potopila dva parnika po 4000 ton, ki sta plula v konvoju.

Nasprotnikova letala so nočjo metala bombe na Napoli in zadela civilna poslopja. Doselej je ugotovljeno 7 mrtvih. Nekaj bomb, ki so jih vrzla angleška letala na Pozzallo, so poškodovale nekaj koč. Italijanski in nemški lovcovi, ki so nastopili pri prihli, so sestrelili 3 letala.

Nemški oddelki v široki bojni črti ob gornjem Doncu Utrdili so zvezo med harkovskim in orelskim odsekom - Sovjetski napadi pri Vjazmi, Ilmenskem in Ladoškem jezeru propadli - Obširni in uspešni letalski napadi - Nasprotni napadi v srednji Tuniziji zavrnjeni

Hitlerjev glavni stan, 22. marca, Nemško vrhovno poveljstvo je večer objavilo sledeče uradno vojno poročilo:

Medtem ko so na področju med Harkovom in Bjelgorodom naše čete na široki fronti dosegle gornji Donec, se je posrečilo tudi dalje proti severu na področju pri Sevsu zapreti še obstoječe vrzeli in tako ustvariti trdno zvezo z orelskim odsekom. Sovjeti so večer na vsem vzhodnem bojišču napadali samo jugozahodno od Vjazme, severno od Ilmenskega in južno od Ladoškega jezera. Njihovi napadi so se povsod izjalovili, pri tem pa so imeli nove težke izgube in so zopet izgubili številne oklepne vozove. V času od 11. do 20. marca so samo oddelki

vojske in napadalni oddelki na vzhodnem bojišču uničili, zaplenili ali onesposobili za premikanje 961 sovjetskih oklepnikov.

Cilji uspešnih letalskih napadov so bili železniško križišče Batajsk ob izlivu reke Dona, mesto Vorosilovgrad, Leningrad in kraji ob zgornji Volgi, kakor tudi mesto in pristanišče Murmansk.

Napadi močnejših sovražnih sil v srednjem Tunisu so bili zavrnjeni. Kraj Galsa, ki je pretežno zaseden po brzih zaščitnih oddelkih, je bil med operacijami pred nekaj dnevi po načrtu zopet izpraznjen. Lovci in protiletalsko topništvo so sestrelili večer v Sredozemlju pri treh lastnih izgubah 16 nasprotnih letal.

Iz vseh krajev Italije se naprej prihajajo izrazi zgražanja nad morilci in izrazi sočustvovanja. Zvezni tajnik je imel sestanek splitskih hierarhov in je poveljeval slavno smrt Giovannija Savu, ki pomeni nov opomin in vzpodbudo za italijansko ljudstvo, da se bo borilo prav do končne zmage.

zveze v Zadru in Ducejevih mušketirjev. Krsto so nosili skvadristi. Za njo se je zvrstila pokolnikova rodbina, nato pa so šli oblastniki in dostojanstveniki. Med potjo so oddelki vojske, mornarice in letalstva ter milice z orožjem izkazovali čast, dočim so ljudje obsipavali krsto s cvetlicami. Na pokopališču je zvezni tajnik zapovedal fašistični pozdrav. Mesto Split je bilo ves dan v znamenju žalosti vse v zastavah.

Na pokopališču je zvezni tajnik zapovedal fašistični pozdrav. Mesto Split je bilo ves dan v znamenju žalosti vse v zastavah.

Na pokopališču je zvezni tajnik zapovedal fašistični pozdrav. Mesto Split je bilo ves dan v znamenju žalosti vse v zastavah.

Na pokopališču je zvezni tajnik zapovedal fašistični pozdrav. Mesto Split je bilo ves dan v znamenju žalosti vse v zastavah.

Na pokopališču je zvezni tajnik zapovedal fašistični pozdrav. Mesto Split je bilo ves dan v znamenju žalosti vse v zastavah.

Na pokopališču je zvezni tajnik zapovedal fašistični pozdrav. Mesto Split je bilo ves dan v znamenju žalosti vse v zastavah.

Na pokopališču je zvezni tajnik zapovedal fašistični pozdrav. Mesto Split je bilo ves dan v znamenju žalosti vse v zastavah.

Na pokopališču je zvezni tajnik zapovedal fašistični pozdrav. Mesto Split je bilo ves dan v znamenju žalosti vse v zastavah.

Na pokopališču je zvezni tajnik zapovedal fašistični pozdrav. Mesto Split je bilo ves dan v znamenju žalosti vse v zastavah.

Na pokopališču je zvezni tajnik zapovedal fašistični pozdrav. Mesto Split je bilo ves dan v znamenju žalosti vse v zastavah.

Na pokopališču je zvezni tajnik zapovedal fašistični pozdrav. Mesto Split je bilo ves dan v znamenju žalosti vse v zastavah.

Na pokopališču je zvezni tajnik zapovedal fašistični pozdrav. Mesto Split je bilo ves dan v znamenju žalosti vse v zastavah.

Hitlerjev govor na spominski dan nemških junakov

Ustaliitev fronte na vzhodu — Vojni cilji zaveznikov isti kakor cilji boljševizma — Kdo bo odločal o bodočem redu v Evropi

ustov za vojake na bojišču. Bojevniki bodo mogli spet obiskovati svoje drage v domovini.

Nato je omenil velikanski boj, ki so ga preteklo zimo bili nemški vojski in njihovi zavezniki, da bi zajezili strašansko nevarnost, ki so jo pome-nile velike boljševiške množice. Te so se iz ne-skončnih vzhodnih pokrajin hotele razliti po evropski celini in so grozile uničiti veliko dediščino zahodne omike, da b tako zadovoljile ne samo starodavnemu požrešnemu pohlepu Rusije, temveč tudi koristim angleško-ameriškega kapitalizma. Za-sluga, da so preprečili in oddaljili od Evrope to strahovito nevarnost, je največja čast za tiste vo-jake, ki se jih spominjamo danes. Že slika velikanskih vojaških priprav v Rusiji nam kaže prived silovitega napada na zahodno Evropo v vseh nje-govih strahotah ter prived žalostne usode, ki bi bila zadela Nemčijo ter vsa ostalo evropsko celino, če se ne bi bil vzdignil narodni socializem z naj-boljšimi silami zahoda ter tvegal neusmiljeno vojno, katero je pripravilo ter vsililo svetovno judovstvo.

Tisto, kar nemški vojski branijo na vzhodnem bojišču, je samo zunanji obraz te celine ter nje-nih socialnih in kulturnih pridobitev. Je pa tudi zunanji obraz človečnosti, iz katere so vsa stoletja brstela vrednote, ki prevečajo evropsko omiko in omiko drugih celin. Poleg grozečega divjanstva na vzhodu srečavamo enak satanski uničevalni bes, ki navdihuje tako imenovane zahodne zaveznike boljševizma.

Vojni cilji naših nasprotnikov so nam znani po nešteti tiskovinah in izjavah. Čenče, posvečene tako imenovano Atlantsko karto, so vredne prav toliko kakor sloviti Wilsonovi 14 točk, spričo dejanske vsebine versajske mirovne pogodbe. Ka-kor je leta 1936 vojni hujskač Churchill, ki še ni bil odgovorni voditelj Anglije, pritiskal na angle-ske parlamentarne demokrate, da je treba Nemčijo znova uničiti ter s tem delat pot novi vojni, tako danes mirovni načrti razodevajo, da imajo demo-kracije iste cilje za bodočo povojno ureditev Ev-rope. Njihovi cilji se točno ujemajo z boljševiški-mi. Te cilje Nemčija nele pozna, temveč jih je tudi dokazala. To so: uničenje vseh celinskih ljudstev, ki kažejo nacionalna prizadevanja, najprej pa nemškega ljudstva. Vseeno je, kako naj bi se to zgo-dilo — pa naj upoštevamo okrutne predloge ame-riških poslancev ali ne. Važno je in ostane ne-gasilivo sovražstvo zoper tisočletno nemško ple-me.

Nato je omenil junaško vedenje čet na bojišču, kateremu odgovarja enako vedenje nemškega ljud-stva, ki se ga je dobesed del tudi znašel v vojnem področju. Celo ženske in otroci so spričo sovra-žnikovega uničevalnega besa dali dokaze o žrtvah in junaštvu, podobnem junaštvu na bojiščih.

To je dokaz, da nemškemu ljudstvu ni treba dopovedovati, kako huda je boljševiška nevarnost. Kar se pa tiče tako imenovanega nevtralnega sve-ta, naj se zaveda, da je njegovo menjačje se sta-lišče do dogodkov mogoče samo zaradi tistih, ki z lastno žrtvijo preprečujejo, da temu svetu ni treba na lastni koži spoznavati trde resničnosti. Jasno je eno: da bodo v dobi, kakor je sedanja, mogli držati samo narodi, ki so zavzeli jasno stališče.

Plameni požarov, ki jih je zanetilo sovražno divjanstvo, bodo le še utrdili našo željo, da bomo Evropo ubranili grozeče smrtni nevarnosti, in tukaj ponavljamo svojo staro prerokbo, da ob koncu te vojne Nemčija in njeni zavezniki ne bodo postali žrtve boljševizma. Žrtve boljševizma pa bodo tiste dežele in narodi, ki so se zmeraj tesneje povezovali z judovstvom in se sami ugonobili po boljševiškem strupu, čeprav so zaradi svoje za-starele državne uprave menili, da jim ta stvar ne more škodovati. Ne bo torej pršlo do razsula, ki so ga napovedovali narodnemu socializmu ter fašizmu, marveč esul se bo stari imperij Grehi proti lastni krvi in beda ter razvaline, ki so jih odgovorni vo-ditelji teh narodov zakrivali v lastni hiši, bodo ne-kega dne vpili v nebo po maščevanju.

Nato je Hitler dostavil, da se ni izpolnilo upanje sovražnikov, ki so sodili, da bo v drugi zimi v Nem-čiji prišlo do razkroja, nasprotno: v nemškem na-rodu se je prebudila železna volja, da se bo upiral za vsako ceno, in zato je zdaj zbral vse svoje ogrom-ne sile. Izdelava orožja venomer narašča. V mili-

Rusija zahteva od Amerike Aljasko

Buenos Aires, 22. marca. s. Precejšen nemir med častnikarskimi in uradnimi krogi v Združe-nih državah zavorlo Rusije kaže članek nekega dnevnika iz Newyorka, ki se razburja zavorlo na-mena Sovjetske Rusije, da bi si prisvojila Alja-sko. Kakor je znano, je carska Rusija pred nekaj desetletji prodala Aljasko Ameriki, toda kmalu nato se je v Rusiji že začelo gibanje, da bi bilo treba to ozemlje dobiti nazaj. Med drugimi je bil vzrok tudi ta, da so v tej deželi odkrili zlate rudnike. Danes pa se v Sovjetski Rusiji oglaš-a zahteva, naj Rusija zahteva nazaj to carsko da-rilo. To zadaja ameriškim krogom nove skrbi.

Pobegla poljska vlada v težavah

Buenos Aires, 22. marca. s. Novi washington-ski veleposlanik tako imenovane poljske vlade, grof Peninsky, je sprejel častnike ter jim gledal na ruske zahteve po zahodni Ukrajini po-vedel naslednje: »Ne bo prišlo do nobene oze-peljske spremembe v ustroju poljske države pod kakšnim pritiskom od zunaj ali s kakšno grožnjo oboroženih sil, ki bi bile sovražne tež-njam poljskega prebivalstva ter brez njegovega privoljenja, niti je ne bomo priznali.«

Na seji narodnega odbora »Amerikancev, ki so poljskega rodu« so razpravljali o opozo-rilu nekega časopisa, po katerem ne bi bilo zaželeno, da bi se Velika Britanija držala svo-jih svečanih zagotovil, ki jih je dala Poljski.

ionih hitijo na bojišče mladi vojaki in moške, ki so bili mobilizirani za totalno vojno, ter vojaki, ki so bili bolni ali ranjeni, a so zdaj okrevali. Stari in mladi delajo za obrambo domovine: na sto tisoče žensk in dečkov je na delu. Tako se bodo nemške oborožene sile polagoma spremenile v narod bo-jevnikov. Kakor je narodni socializem nekdanj od-pravil svoje notranje nasprotnike, tako bo tudi zdaj premagal vse zunanje sovražnike. Nemčijo podpi-raj v tem boju tisti zavezniki narodi, ki so se v Evropi in vzhodni Aziji odločili braniti svoj ob-stoj in svojo omiko. Ob naši strani so bojevniki narodov, ki so razumeli, da je njihova bodočnost samo v novem redu, ki vidi v boljševizmu samo peklensko orodje uničevanja. Kolikor bolj odločna bo borba, tem daljša bo doba miru, ki ga je naša celina potrebna, da se zaceli njene rane. V bo-dočnosti ne bodo sodili tisti moške, ki že poprej niso znali ceniti miru in so v npravi slepoti poglani svoja ljudstva v vojno ter v pogubo, marveč samo tisti, ki so že pred to vojno z revnimi ureditvi znali svoj narod voditi na višjo raven socialnega živ-ljenja in omike.

Bodočnost raznih omikanih narodov ne bo torej judovskega, boljševiškega ali judovsko kapitali-stičnega kova, marveč bo posvečena narodnim ko-ristim in glavno vodilo ji bo blagor skupnosti. Narodnosocialistična država se je vedno navduše-vala za ta vzor in si bo tudi po vojni neutrudno prizadevala za uresničenje končnega načrta, ki naj odpravi socialne razlike med posameznimi sloji, in naj ustvari skupnost, zasnovano na temeljih res-ničnega socializma. Tako 452.000 mož, ki jih je ta druga svetovna vojna doslej zahtevala, ni padla zaman. Ti junaki so znanilci boljše dobe in bodo večno ostali v naših vrstah.

Hitler se je ponovno poklonil tovarišem, padlim na polju časti, žrtvam, ki so padle po sovražnih napadih na domačem ozemlju, in vsem žrtvam nem-skih zaveznikov. Potem si je Hitler ogledoval za-stave, ugrabljene sovražniku v bojih po vsem vzhodnem bojišču, ter pregledal častno četo, v kateri so bili letalski, pomorski in napadalni oddelki. Nato se je odpravil k bližnjemu spomeniku padlih, ki je bil ves ovit s starimi in novimi zastavami nemške vojske. Potem se je prijazno pogovarjal z mnogimi vojnimi ranjenci in pohabljenji, ki so bili razpore-jeni blizu spomenika vzdolž ulice Unter den Linden.

Ko je Hitler zapustil vojaški muzej, se je zbrala velika množica ljudstva, ki mu je ob odhodu prav toplo vzklikala in ga prisrčno pozdravljala.

Čiščenje v Bosni

Berlin, 18. marca AS. Med obširnimi poli-cijskimi operacijami proti komunističnim tol-pam v Bosni so nemške in hrvaške čete osvo-jile, kakor se doznava iz pristojnega vira, me-sto Livno. Po kratkem času so bili banditi pre-podeni z gorskega področja, na katerem so se čutili varne.

Amerika je vesela sovjetskih porazov

Ankara, 20. marca. AS: Radio Ankara poroča, da zadnji ruski porazi na vzhodnem bojišču niso bili v Združenih državah sprejeti z nikakim obža-lovanjem. Isti radio omenja pisanje »Newyork Ti-mes«, ki pravi, da so Amerikanci zadoščeni nad mrzlo prho, ki je precej ohladila bahaštvo sovjets-kih voditeljev, ki so si domišljali, da bodo po zinski kampanji lahko sami dobili vojno in so že začeli verjeti, da bodo sami brez zaveznikov lahko organizirali Evropo.

Fantazija bolnih možganov

Berlin, 20. marca AS. »Zwölf Uhr Blatte v poročilu svojega stockholmskega dopisnika z ognjevitimi besedami žigosa nov satanski se-vernomoški načrt, zaupati po vojni oborože-no nadzorstvo nad Nemčijo židom in boljševi-kom. Ta predlog, rojen v hodnikih ameriške-ga zunanje ministrstva, je objavil ameriški tednik »American Mercury«. Predlog naravno predvideva popolno razorožitev Nemčije, ki ne bi smela imeti niti majhne »simbolične milice« za notranjo uporabo. List zaključuje s pripo-mbo, da hvala Bogu sedanja nemška armada ni »simbolična« ter bo poskrbela, da se takšne fan-tazije bolnih možganov nikdar ne bodo ures-ničile.

Vesti 22. marca

Naš položaj, v kolikor zadeva ladjeve, je danes v tej vojni najbolj težaven, je dejal angleški kmetijski minister v svojem govoru v Cam-bridgeu. Dejal je tudi, da je treba napeti vse sile za notranjo izdelavo, da bi nadomestili izgubljene stvari.

Za večeršino nedeljo je predsednik Roosevelt od-povedal vse sestanke z Edenom, ker se mora odpočiti, je dejal njegov zdravnik.

Mesec marec je eden najslabših mesecev, ker se lahko računa, da je bilo v tem mesecu največ ladij potopljenih, je dejal ravatelj ameriškega obveščevalnega urada Elmer Davis.

Ni dvoma, da geografska karta, ki so si jo za-mislili naši prijatelji Angleži in Rusi, ne bo posebno ugajala severnoameriškim prebival-stvu, piše ameriški list »Washington Post«.

V Južni Afriki se ustanavlja stranka »Osserwan-branwage«, ki je popolnoma nasprotna angleški politiki, je rekel general Rensburg na sestanku v Stellenboschu v pokrajini Rta Rensbergu je ponudila pomoč tudi opoziciji. On je prepričan, če se bodo vsi združili, da bodo pri volitvah zmagovalno dokazali, da so proti nadaljevanju vojne in proti angleškemu imperiju.

Nemško mnenje o zavezniških posvetih za prehrano evropskih narodov

Berlin, 22. marca. s. — V kratkem članku se »Diplomatsko politična korespondenca« bavi s konferencami, ki jih je napovedal Roosevelt in na katerih bodo razpravljali o povojnih vprašanjih s posebnim ozirom na »skrbo narodov s prehrano. Takšne posvete imajo v načrtu, — pripominjajo v zvezi s tem — dočim že obstoji osrednji evropski blok, ki nalaga toliko žrtev zlasti prebivalstvu zasedenih pokrajin. Zato ne more biti nobenih dvomov o stvarnem namenu teh konferenc, ki naj bi na videz imele tak člo-vekoljubni značaj. V Washingtonu si že umiš-čajo, — piše »D. A. Z.« — da bodo po vojni lahko izvajali odločen vpliv na razne narode sveta, pri čemer bi bilo pošiljanje živih njihovih orožje. Pričeto takšne hinavščine potrjujejo sile osi znova svoj trdni sklep, da bodo šle dalje po svoji začetni poti za popolno gospodarsko neodvisnost evropske celine, da z nje odstranijo nevarnost, da bi evropski narodi stradali, kakor bi radi dosegli bogataški Angleži in Amerikanci.

Hvalisanja o sili ameriške mornarice

Buenos Aires, 22. marca. s. Nedavne izjave ministra Knoxa o tem, da je ameriška mornarica močnejša, kakor pa je bila pred Peare Harbourjem, so z velikimi dvomi sprejeli njegovi rojaki sami, ki so se že navadili na hvalisanje mornariškega ministra. Njegove besede ne morejo potlačiti črno-gledniki, ki se oglašajo v političnih in vojaških krogih spričo odkritij admiralov Woodwarda in Ramsaya o podmorniški nevarnosti, kajti ta odkrit-ja so dobila potrdilo v novici o potopitvi 32 ladij, o čemer govori posebno nemško poročilo.

Teden dni zmagovitih bitk s partizanskimi krdeli v Suhi krajini

Ljubljana, 21. marca

Med Krko in Hinjami, pa med Dobropoljem in Trebnjem leži čudna zemlja: kamenita polja, od burje obriti kraški gozdovi, pa travniki, ki bi bili drugod komaj za pašnike. Ob vsaki pediti obdelane zemlje — za dober vrt je ni dosti — si je postavil bajtico človek: kot kamen trd in prezkušen, kot skala zdrav in odporen, a kakor zemlja sama dober in pošten. Ne vara te nikoli in nevesti ti ni bil še nikdar, da si le do njega in do njegove zemlje odkrit in dober. Krog bajtice se podi kopica otrok: deset, dvanajst — bistrice glave, navajene vsega hudega — mirno gledajo v bodočnost. Kruha navadno še za praznike ni pri hiši, koruzni močnik je vsakdanja hrana in krompir opoldne — kako se priče. Za malico — otroci pest suhih hrušk, odrasli — polih vina ali tepkova. Včasih zmanjka vode: v imenu božjem gredo ponjo v Kal ali v Krko in četudi več ur daleč. Da, v imenu božjem! Boga niso nikoli pozabili. Najlepša hiša v vasi je božja hiša, cerkev. V Hočevju sv. Jožef, na Korinju sv. Jurij, v Tisovcu sv. Peter...

Malokdaj se je mešan — »boljši« človek — ponizal v te kraje. Lansko leto šele: Kočbek, Brilej, Lemež, Baebler, Kardelj in še mnogi drugi so hodili po Suhi krajini in oznanjali »boljšo« bodočnost. Kdo ne bi rad slišal o lepi hiši, o polni skledi in o rejni živini v hlevu, pa o denarju — vse to so obetali ljubljanski »prerok«. In poleti je prišlo: dobrépoljska partizanska republika je razširila meje na Suho Krajino. Tedaj so se ljubljanski komunisti izkazali. Nastopili so »lepše« čisti. Toda tokrat niso več govorili o lepota, govorili so o žrtvah, ki naj bi jih doprinesel reven kmet. Ljubljanski komunisti so pripeljali s seboj tudi sestradano »partizansko osvobodilno vojsko«, z vojsko pa tudi svoje »tovarišce«. Vse to je bilo treba prehraniti, pa četudi so stradale revne družine, ki so same trpele pomanjkanje. Pa stradanja je bilo ljudstvo navajeno! Še so potrpežljivo gledali »partizansko vojsko« še ni bila zadovoljna! Prav po ljubljansko se je hotela gostiti in sredi revne Suhe Krajine. Če ubogi Krajinec ni imel hrane, je bil izdajalec, če je propal partizanski vlačugi s šibo pomiril kri, je zagrešil zločin proti »republiki«. Padli so strelci in najboljše ljudi ni več! Dolga vrsta jih je!

Tedaj je Krajinec, navajen neviht in vsega hudega, molčal, saj je moral, in trpel. A v srečo je od vsega početka vedel, kaj bo storil. Potem je prišel tam od Dobrépolja nov val: upor proti zlu, jasno izražena volja po življenju in delu v poštenosti. Vsa Suha Krajina je v hipu razumela: Mi hočemo živeti, nočemo komunizma — tega naj ljubljanski gospodje kar na sebi preskusijo, in če jim je všeč, naj ga kar obdržijo.

Pol leta so nato mirno živeli: mirno sicer ne, a živeli so. Z eno roko so držali motiko, z drugo pa puško, da branijo sebe, svojo številno družino in borno imetje. In to —

da so hoteli živeti, je bil zločin

Ljubljanski salonski komunisti so sedli za skrivne mize in tarnali: »O izdajalec, o zločinec, o bratomorilec — ki ste pregnali našo dišno partizansko vojsko«. O, gorje vam! — Res, drzno, da si upa suhokrajinski kmet glasno spregovoriti in zahtevati zase — da hoče živeti, živeti! Da si drzne, to nič!

In čez pol leta so spet prišli »gospodje« iz Ljubljane in družbi krepkastih »tovarišev«. Sedaj gospodje niso prerokovali več lepše bodočnosti —

njihov evangelij je bil: rop, požig, umor

V noči na 15. marca so po neuspehih pri Metliki prihrumeli partizanske tolpe, katerim so se pridružili pregnani morilec onkraj Gorjancev, v revno Suho Krajino, da kaznujejo partizanom ljudsko nenaklonjenost.

Zadnje povelje partizanske poveljnika Dragana Črnogorskega je bilo: »V Hočevju je 40 belogardistov, v jurišnem napadu mora postojanka v 10 minutah pasti in vse morate poklati!« Borba se je pričela okrog pol 4 zjutraj, ko so partizani napadli Hočevje in vas obklopi. Ljudje so hiteli k domačim fantom in se jim pridružili v borbi, ki je bila posebno sploščna strašno huda. Maloštevilni fantje so se borili kot levji. Ze v začetku boja so imeli prvo smrtno žrtev

Mestnika Antona iz Malih Les,

smrtnonevarno pa je bil ranjen Hrvat Lojze iz Trebnje Gorice. Ves čas borbe, ki je trajala od štirih zjutraj do šestih zvečer, je bil hudo ranjen Hrvat Lojze fantom v največjo oporo. Ves čas borbe jih je vzpodbujal k vztrajnosti: Fantje, vztrajajte, saj se borite

za dom in vero

Ob koncu zmage je izdihnil.

Partizani so zasedli cerkveni zvonik in iz njega s strojnimi streljali po ljudeh, ki so v smrtni nevarnosti. Pomoč je prišla ob devetih zvečer od dveh strani: iz Vidma in iz Ribnice, med njimi mnogo fantov iz Ambrusa, Vidma in Krčavov se udarnega bataljona. Okrog šestih zvečer so se partizani morali zaradi velikih izgub umakniti.

Mnogo mrtvih, bogat plen in ujetniki

V boju v Hočevju so imeli partizani izredno hude izgube. Fantje so iz utrjene edinice z vso preračunatostjo bruhali nanje ogenj in jih že v začetku borbe mnogo pobili. Po izjavah ujetnikov pri Hočevju je padlo tu nekaj nad 40 partizanov,

mno pa je bilo tudi ranjenih. Ujeli so tudi tri žive partizane, med njimi političnega partijskega delegata Jenčiča Evstahija, s partizanskim imenom »Steva«, po rodu iz Mengša pri Kamniku, starega 22 let. Prav ta je hotel politično taborišče z bencinom in ga zažgati, pa ga je zgrabila trda kmečka fantovska roka. Jenčič ima prestreljen trebuh in pa zlomljeno roko in nogo. Drugi ujetnik — predal se je sam — je Tomc Franc iz Primostka pri Metliki. Mobilizirali so ga partizani 18. februarja 1943. — Tretji ujetnik se piše prav tako Tome, doma je nekje iz Vinice. Bil je mitraljezski pomočnik, že devet mesecev aktivni partizan in zagrižen partijec, zato so ga tudi takoj na mestu ustrelili. Dva partizana sta živa zgorela v hiši, ki so jo zažgali partizani sami, deset partizanov pa je obležalo mrtvih sredi vasi. V Hočevju so fantje zaplenili partizanom dve težki strojnici, 12 pušk in mnogo streliva, zlasti bomb.

Jenčič je v svojih izjavah bil silno zgovoren in ni prav nič ponosen na svojo partizansko »funkcijo«. Prav neredno je govoril o brigadnem partizanskem poveljniku »Draganu«, politkomisarju »Jožetu«, ki da je baje neki železničar, o Novomeščanu Duletu in komisarju Živku. Kakor kaže, bo povedal še mnogo zanimivega. Poveljnik drugega »bataljona« je neki Leko, poveljnik tretjega bataljona pa Ilija Badovinac iz Rosalnice.

O svetovnem položaju partizani niso poučeni, njihove glave pa so polne laži, s katerimi jih dan za dnem šopajo politkomisarji na sestankih.

Neuspel napad na Hinje

Partizani so napadli tudi Hinje, kjer pa so bili krvavo odbiti. Močna vojska in domača posadka je takoj odbila partizanski napad in poglala partizane v beg, tako da se niso skušali več spraviti na to nevarno točko.

Dramatičen, a junaški boj korinjskih fantov

Partizani skušajo povsod napadati zlasti maloštevilne fantovske posadke in osamljene vasi, več jih in nevarnejših postojank pa se previdno izogibajo, ker se jih boje. Tako so tudi tokrat naprili svoj napad na maloštevilno fantovsko posadko na Korinju, ki pa jih je presneto presenetila z junaškim in sila vztrajnim odporom.

Partizani so tudi to vasico obklopi in že takoj v začetku preprečili vsako zvezo. Boj se je pričel 16. marca ob 4. zjutraj. Junaškim fantom je poveljeval Perko Pavle iz Ambrusa. Maloštevilni fantje so vztrajali v ogorčenem boju do 17. marca zjutraj, ko je bila pomoč nujna, za vsako ceno, kajti fantom je že primanjkovalo streliva, partizani pa so jih stalno pozivali k vdaji. Ob 7 zjutraj je bil zato poveljnik posadke prisiljen, da je zaupal življenjsko važno nalogo trem svojim junaškim fantom, ki so se prebili skozi vse partizanske straže in zasede in prišli v Dobrépolje. Med tem časom se so korinjski fantje junaško borili in vzdržali do prihoda pomoči. — Imeli so le enega lažjega ranjenca.

Okrog Ambrusa je padlo okoli 100 partizanov

Najhujše ure v preteklem tednu pa je v Suhi krajini doživela še itak revna ambruška fara. Ambruško posadko so imeli partizani že dolgo časa v nastru, da jo bodo uničili. Partizani so po svojih zaupnikih zvedeli, da je v utrjeni šoli le polovica fantov; druga skupina je šla na obhod, zato so najprej napadli fantovsko postojanko. Hud ogenj iz utrjene šole je kar kosil napadajoče partizane, ki so se v krvi valjali pred šolo in grozno kričali in divjali, ker so videli, da ne bodo uspeli in so jih fantje ponovno odbili, so s silo zbrali na vasi vse otroke, žene in starše ter jih silili, naj gredo pregovoriti fante, da bi se vdali. Strojnice in puške pa so neprimerno reglale smrtno pesem in junaškim fantom so se med bojem pridružili tudi neoboroženi domačini in pomagali v boju. To je partizane silno raztogotilo. V vasi so se masčevali nad vaščani — otroki, ženskami in starčki, jih pretepali in ustrelili po ambruških domačijah kar v hišah

Muhiča Jožeta, Mišmaš Ivanko,

na postelji pa ubili 85 letnega Vidica Antona

Zaman so jih kleče rotili vaščani, naj bodo vendar vsaj malo človeški, toda partizanski poveljnik ni hotel slišati ničesar, strelji so padali, z njimi pa tudi dobri ambruški vaščani. Ubiti so hoteli tudi staro Tekavčovo mater, pa je starko pred smrtjo zadela kap.

S požigi hočejo strahovati Suho krajino

Sami neuspehi v boju in ljudski odpor so partizanske politkomisarje strašno raztogotili. Kot psi so renčali nad partizani in jih s strojnimi puškami v boju. Toda vse je bilo zaman. Zato je bilo izdano povelje: ropaj, požigaj, ubijaj! In partizani je tega navajen, zato je ta povelje raz izpolnil. Partizanski ognji so zagoreli in objeli kar več vasi. Partizani so iz sovražstva do delovnega ljudstva, ki se pač ni moglo strinjati s partizansko »osvobodilno akcijo«, požgali Mali Korinj, Kal, polovico Ambrusa, Brezovi dol in Viseje, nesreča pa je prav zaradi partizanov akcij zadela tudi lepo vas Višnje, kjer je zgorelo vsem 47 gospodarjem popolnoma vse. Po zad-

njih poročilih je zgorela tudi Primča vas in Bagerc. V Višnjah so bili ubiti Papež Franc, hčerka Marija in mati Jera.

Partizani so

zažgali so tudi krasno šolo na Zvirčah

tako da so tudi tu izvršili po Kočbekovem naročilu svoje kulturno delo.

V onemogljem jeziku in v strahu so partizani pustili pred samo ambruško šolo enajst mrtvecev, nekaj pa so jih na begu tudi izgubili, ker jih niso mogli več dovolj naglo umakniti. Večje število partizanov je bilo ujetih, nekaj se jih je že predalo in so jih peljali v posamezne posadke, od teh sedem v Videm. Pri tej akciji sta sodelovala tudi domačina Damjanov iz Višenj in Vidic Jože iz Zagradca.

Kaj pripovedujejo ujetniki?

Pripovedovanje ujetnikov je grozno. Saj človek skoraj verjeti ne bi mogel, kaj vse zmore strahovlada posameznih partijcev. Tako je pripovedoval Draguš Anton, rojen 1. VI. 1920 iz Fučkovcev pri Črnomlju, kako so partizani nasilno mobilizirali iz tamkajšnje okolice 72 ljudi in mnoge kar zvezane vodili na določena mesta, kjer so morali garati in delati, dokler se niso hoče ali noče živeti, odločili za puško. Njega so zvezanega peljali naprej na Suhor, od tod čez Krko pri Beli cerkvi, dalje v Smarjeto pri Lesah, ponovno čez Krko in šele v Primči vasi se je pridružil Tomšičevi brigadi. Teror nad prisilnimi mobiliziranci je strašen. Pred meseci, to vedo predobro tisti ljubljanci, ki so doživeli sami partizansko pravico na prisilnem delu na Kočevskem, so partizani pošiljali mobilizirance na delo ali oborožene v boj, sedaj jih neoborožene pehaajo pred seboj v najnevarnejših položajih, da padajo kot snopce. Tako ravnavo partizani z našim ljudstvom, zato se ne čudimo novim partizanskim navodilom, ki pravijo, da je treba likvidirati vse, ki niso partijci. Vse slovensko ljudstvo naj bi padlo, samo da bi partijci ostali pri življenju!

Dozdej ugotovljene izgube partizanov: 690 mrtvih

Med zmagovitim nastopom tega tedna so italijanske oborožene sile v spopadu s partizanskimi oddelki, znašajočimi več kakor 3000 mož, torej dosti močnejšimi od naših sil, zadale par-

Partizanski poraz pri Toškem čelu

V Ljubljani, 22. marca.

Še groznejše neuspehe kakor v Suhi krajini so partizani doživeli v polhograjski akciji. Tokrat je šlo zares, kajti vojaške sile s sodelovanjem posadk z Vrhniko, Rovt, Loga in Dobrove so stisnile partizane pri Toškem čelu, kjer so jim je posrečilo skleniti obroč in pobiti v boju 81 partizanov, 32 pa je bilo ujetih, med njimi več prisilno mobiliziranih. Ubita sta bila dva bataljonska politkomisarja in en bataljonski poveljnik. Partizani so streljali z dum-dum krogli, vendar niso imeli sreče. Povsod so naleteli na najhujši ogenj in se morali umakati. Pri Toškem čelu so bili prisiljeni k boju, toda vse je kazalo, da partizansko moštvo ni navdušeno za pravo borbo.

Ujetniki izpovedujejo, da vlada med partizani v dolomitem odredu velika nezadovoljnost in da so jih politkomisarji in poveljniki le z grožnjami

Trupla bizoviških in dobrunjskih žrtev ter podžupana Pogačnika najdena

Marsikdo se še spominja ostudnega zločina, ki so ga storili partizanski »osvoboditelji« slovenskega naroda v avgustu lani nad ugledno družino Srečka Pogačnika, podžupana v D. M. v Polju. Najprej so ugrabili njegovo ženo Marijo v Podlipoglavu, kamor je šla v mlino po moko. Mišliti si trpljenje uboge matere, ko jo je partizanska patrula polegla z voza, na katerem je ostal ves prestrašen njen sinček Vilko. Voz so poglali naprej, njo pa odvedli v hrib, kjer je bila usmrčena. Glavna zasluga pri tem delu gre domačinu Troštu Radotu, lahkoživemu študentu s partizanskim imenom Murko. Nekaj dni nato, 8. avgusta, pa je močna partizanska tolpa obklopila Pogačnikovo hišo v Zg. Kašlju in odvedla s seboj podžupana z njegovim sinkom Brankom. V tako imenovanem »šolskem logorju«, ki je bil v hribu med Pancami in Seli, so Srečka Pogačnika obsodili na smrt. Zasliševal in obsodil ga je dipl. jurist Simčič, svak okrajnega zdravnika dr. Jenka Andreja. Obsodba je bila izvršena takoj. Branko se je moral poslovit od drugega očka. Čez nekaj časa je slišal strel, ki je očetu končal življenje. Tedaj pa so se pričela očitavanja ubogega Branka so partizani odvedli s seboj na Dolensko, kjer so ga ranjenega našli italijanski vojaki, ko je ležal med kopico mrtvih partizanov. Privezan je bil z vrvjo na komandantovo truplo.

Vaška straža v D. M. v Polju je sklenila za vsako ceno najti zemeljske ostanke nesrečnega podžupana. Po mnogih zaslišanjih ujetih partizanov in predhodnih preiskavah je v soboto 20. t. m. krenila močna četa borev na ozemlje nekdanje partizanske republike. Pridružili so se ji še odredi iz Bizovika, Dobrunj in od Sv. Urha. Po dveh urah in pol jih je pot privedla na Pance, kjer so počakali še patrulo, ki je pregledala teren od Polce do Pance. Ko so dospeli na Cerje, kakor se imenujejo strma pobočja, je vse obšla nekaka tesnoba. Zdelo se je, kakor da bi hodili po ogromnem pokopališču. In res, zdaj se je ta, zdaj ovi spotalni ob gomilo. Tu in tam so je širil neznošen smrad razpadajočih trupel, ki jih je zverjel odkopala. Tu moli iz zemlje že vsa ogledana človeška roka, tam se spet v listju belijo kosti noge... Vse skupaj in sam nepregleden grob nedolžnih žrtev »narodnoobrambnega delca OF« — Spuščali so se po zelo strmih pobočjih, med gostim grmičjem in dve pedi visokim listjem, vedno v nevarnosti, da zadene kdo na nastavljen mino. Srečno so prišli na dno velike grape, kjer so domnevali, da leži Pogačnikovo truplo. In glej, po kratkem iskanju zagleda nekdo belo koščeno roko, ki je štrlela iz zemlje. Pričeli so skrbno odkopavati in kmalu se jim je pokazal ves okostnjak. Lobanja in željasti z zobovjem so takoj potrdile domnevo, da je to rajni Srečko. Našli so tudi njegove lase. Kraj, kjer je ležal, se je točno ujemal z izpovedjo partizanov. Kako žalosten grob je bil to! Ležal je z nogami navzgor, glavo je imel skoraj ob gorski steli, vse truplo pa je pokrivala komaj za ped debela plast prsti. Seveda je bil okostnjak že več ali manj obglodan. Nekaj korakov od groba raste veliko

Slovo od pokojnega kaplana Toneta Hočevarja

V Ljubljani, 22. marca.

V soboto so pokopali v Grosuplju ob veliki udeležbi ljudstva najdeno truplo kaplana Toneta Hočevarja. Pri slovesni sveči maši zadržani, po kateri je govoril o pokojniku kanonik dr. Kraljič, se je zbralo ogromno ljudstva, še več pa na pokopališču. Ob grobu je spregovoril pokojnikov sošolec urednik »Slovenca« Glavač France.

Na posebno željo vojaškega poveljstva je bil pri odprtem grobu poudarjen razglas o zagotovilu, da se ne bo nobenemu partizanu, tudi oboroženemu, ničesar zgodilo, če se vda.

tizanom kar najhujše izgube. Komunistični uporniki so na bojišču pustili 690 mrtvih, kolikor je do sedaj ugotovljeno. Dva sta bila ujeta, 19 upornikov pa se je javilo oblastem. Natančnejša poročila o poteku te velike bitke bomo priobčili med tednom.

Ljudstvo pa jih je že izpljunilo iz svojega narodnega občestva

Suha krajina danes joka na pogoriščih. Toda njeni borci — razen štirih padlih in 12 laže ranjenih — so ostali na mestu.

In zemlja, tisočkrat teptana in uničena in komaj enkrat blagoslovljena, je izgubila svoj kras: prijazne hišice in šole, lepe vasi. To so tisti lepi dnevi, ki so jih »prerokovali« jani dobremu ljudstvu partizani in ljubljanski salonski komunisti. Ljudstvo jih je že davno poznalo in jih izpljunilo iz svojega narodnega občestva.

Suha krajina danes joče. Hrvat Lojze pa nam kliče, kakor je svojim tovarišem v najhujšem boju: »Fantje, vztrajajte saj se borite za dom, domačo grudo in vero!« Korinjski fantje so to storili, tako bodo storili tudi vsi slovenski fantje, dokler ne bo izginil z naše zemlje zadnji partijec.

Zadnja poročila o velikih partizanskih izgubah

Ljubljana, 22. marca.

Akcija proti obkoljenim partizanom v Suhi krajini se nadaljuje. Večje vojaške sile in čete vaških straž so ujele precej partizanov, pobile pa ogromno število.

ter s strojnimi k b r b i p r i s i l i l i, d a e o š l i v n a p a d, k i p a s e j e k l a v n o k o n č a l

Partizani so morali povsod bežati in so doživeli tudi v tem odseku v preteklem tednu najbrdkejši dnevi v vseh svojih akcijah. Od straže sta mrtva le dva, nekaj pa laže ranjenih.

Partizanske skupine so imele mnogo ranjenih, še več pa mrtvih v Vrhovcih so fantje našli v večjem zaboji štiri mrtve partizane, ki so jih hoteli partizani pokopati, v Kozarjih pa so obležali tudi štirje, med njimi Novak Marjan, brat slovitga morilca Frica (Jožeta) Novaka z Viša pri Ljubljani. Toško čelo je bilo kar posuto s partizanskimi mrtvici.

Korinj, Zvirče, Hinje, požgane, a ne premagane vasi uboge Suhe krajine, neuspehi pri Toškem čelu in ujeti ter pobiti partizanski veljaki — to vse so znamenja, da je tudi zadnjim ostankom partizanstva ljudska pravica za petami.

drvo, in prva veja, ki odganja v višini človeka, je še vsa odrgnjena od vrvi, na kateri je visela nesrečna žrtev, ko so jo mučili.

Nekaj korakov nazaj v hrib so naleteli na drug grob nekega partizana iz Bizovika. Tudi tega so na željo sorodnikov odkopali in ga pri nesli domov.

Posadke vaške straže iz D. M. v Polju in iz Bizovika ter Dobrunj so takrat našle tudi trupla umorjenih komunističnih žrtev: podžupana Srečka Pogačnika in bizoviških in dobrunjskih žrtev: učiteljskega Pavčiča Ivana, treh Jakovcev in Cankarja Milka.

Pogačnikovo truplo in truplo partizana Anžiča iz Bizovika so našli na tako imenovanem Cerju, sredi gozda med Pancami in Javorom, ostala pa v bližini Polce.

Truplo nesrečnega podžupana Srečka Pogačnika leži sedaj v kapeli na pokopališču pri D. M. v Polju, kjer ga bodo jutri ob pol 5 popoldne pokopali. Ostale žrtev so prepeljali v Bizovik, kjer jih bodo pokopali na praznik Marijinega Oznanjenja v Bizoviku in v Dobrunjah.

Okrasite svoje domove z zastavami!

Za jutrišnje XXIV. obletnico ustanovitve borbenih fašijev bodo poslojpa javnih uradov okrašena z zastavami ter opozarjamo, naj tudi zasebniki na svojih domovih razobesijo zastave

Nov čas zatemnitve

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino je odredil, da se od nedelje 21. marca naprej pa do nove odredbe začne zatemnitev ob 19.30 in traja do 5.30 zjutraj. Vse ostale odredbe pa ostanejo nespremenjene.

Večer šantlovih skladb priredi Glasbena Matica ljubljanska ob umetniškovi 60-letnici v petek, dne 26. t. m. ob pol 7 zvečer v veliki filharmonični dvorani. Sasa Šantel je bil rojen 15. marca 1883 v Goriziji. Veselje do glasbe je dobil doma, kjer so gojili z največjo vneto domače koncerte. Igral je violino in prvi pouk v harmoniji mu je dal Danilo Fajgelj. Glasbeni pouk je nadaljeval Šantel tudi za časa svojih univerzitetnih študij na Dunaju. Ves ta čas se je udeleževal v komponiranju in tudi pozneje na vseh svojih službenih mestih tako v Capu d'Istrii, Pisinu, Sušaku in v Ljubljani, kjer biva stalno od leta 1920 dalje. Šantel spada v skladateljski krog Novih Akordov, prislunil je naši narodni pesmi, glasbe se je učil tudi pri Čehih in Rusih. Poje iz srčne potrebe in njegova dela so zrcalo ljubeznive, k romantiki se nagnajo duše. Da dobimo vsaj delno pogled v umetniško ustvarjanje na sporedu petkovega koncerta dela za violino in klavir, violo in klavir, komorni trio, klavir, samospevi in triglasni ženski zbori. Na koncert opozarjamo in vabimo vse prijatelje in častice visoko spoštovanega slovenskega umetnika. Predprodaja vstopnic v Knjigarni Glasbene Matice.

Uno starnuto non è una malattia, può essere però il primo sintomo di un raffreddore. Questo è il vero momento per l'Aspirina, eviterete così una malattia da raffreddamento con tutte le sue spiacevoli conseguenze.

Aspirina

Kihanje sicer ni bolezen, lahko pa je prvi simptom prehlada, tedaj vzemite Aspirin in tako se boste izognili prehladu z vsemi neprijetnimi posledicami.

Aspirin

DRVARKA MARIJA

TOMAŽIČ JOŽE

BERANEK JOŽE

47.

Ko je Drvarka Marija bila prav v zadnjem trenutku rešila ubogega siromačnika pred zlodejevim objemom, se je prestrašeni sinček stisnil k njej, ji ovil drobni ročici okrog vratu in jo klical:

»Mati, Drvarka Marija!»

Ona ga je pobožala in tolažila:

»Nič se ne boj! Zdaj si moj in pri meni tudi ostaneš!»

To pa je strašno razkurilo zlodeja, da je zijal in zdaj grozil graščaku, ki se je tresel pred njim kot trepetlika v burji:

»Zakaj si tudi to ženo poklical? — Hotel si me ogoljufati? Toda mene ne boš! Če si me takrat poklical samega k nočnemu ognju, ko si bil še ubog pastir, bi bil prav tako lahko storil tudi sedaj! — Seveda, ubogega hudiča je lahko prevariti, si si mislil, a si se zmotil! Prekleto zmotil, zakaj jaz se bom držal najine pogodbe: jaz sem ti dal denar, ti pa mi boš dal dušo. S svojo srčno krvjo si pogodbo podpisal!»

48.

Pri teh zlodejevih besedah je graščakinja sprva odrevenela in onemela, nato pa skočila pred svojega moža, ki se je zviljal kot črv v cestnem prahu.

»Zdaj šele vem, kdo je kriv najine nesreče! Ti, ti si tisti, ki si zagrešil najstrašnejši greh; z zlodejem si se pogodil za dušo, da ti je dal denarja. O, zdaj razumem, zakaj naju je pravični Bog tako strašno kaznoval; sprva, da nisva imela otroka, nato pa z ubogim siromačkom! On je nedolžen bil kaznovan za tvoj, očetov greh, ker si samemu hudiču prodal dušo!»

Zdaj je pristavil še prevarani zlodej:

»Da, prodal mi je tedaj dušo kogar koli iz svoje bodoče družine! Če zdaj ne dobim otrokove duše, pa pridem po njegovo. Jaz se bom točno držal najine pogodbe!»

Divje je udaril s petami ob tla, da se je stresel ves hočki grad, nato pa planil kot črn oblak skozi vrata.

Namizni tenis za prvenstvo Kodoljevega in Most

Zmagovalci: moštva: Hermes I.; juniorji: Potočnik (K); v dvoje: Bradeško-Gabrovšek; seniorji: Bogataj — Bradeško šele na 3. mestu

V četrtek popoldne se je pričel v dvorani Mladike na Kodoljevem IV. table-teniški turnir za prvenstvo Most in Kodoljevega, katerega se je udeležilo okoli sto igralcev. Zastopani so bili klubi s svojimi najboljšimi igralci in igralkami ter nekaj neorganiziranih.

Turnir se je pričel z moštvi, katerih je bilo na startu 17, kar se dosedaj v Ljubljani še ni dogodilo. Presenečenje sta: poraz Mladike I od Korotana II in Korotana I od Mladike II, tako da so se med prve štiri plasirali Hermes I, Mladika II, Korotan I in II. V finalni borbi med Hermesom I in Mladiko II je Hermes zmagal s 3:1 nad svojim nasprotnikom Bradeško je že prvi dan turnirja izgubil svoj prvo igro z žilavim Tršnjarjem ter tako nesrečno nastopil pot v nadaljnji turnir. 1. Hermes I (Bogataj-Požnel), 2. Mladika II (Reček-Tršnjar), 3. Korotan II (Gabrovšek-Dular), 4. Korotan I (Bradeško-Strojnik A.).

Juniorjev je nastopilo 32, od katerih so se plasirali v prvo osmino Strojnik St., Sircelj, Košak, Klun, Potočnik, Bajt, Ivanc, Mlakar, vsi Korotan in Mladika. V quart finale so se na plasirali po precej živahnih igrah: Strojnik St., Košak, Potočnik in Mlakar, vsi 2:0 nad svojimi nasprotniki. V kvart finalu, v katerem so igrali vsak z vsakim, so imeli Strojnik St., Potočnik in Mlakar enako število točk ter so si razdelili mesta takole: 1. Potočnik (K), 2. Mlakar (ML), 3. Strojnik St. (K), 4. Košak (ML).

V dvojbu je nastopilo 17 parov, od katerih so se plasirali v finale že znani Bradeško-Gabrovšek nad bratoma Strojnikoma A.-R., ter Me-

den-Mlakar z zmago nad Reckom in Tršnjarjem 2:0. V finalni igri sta zmagala starejša in rutiniranejša igralca Bradeško-Gabrovšek z 2:0. Rezultati: 1. Bradeško-Gabrovšek, 2. Meden-Mlakar, 3. Strojnik A.-Strojnik R., 4. Reček-Tršnjar.

V nedeljo popoldne je odigrala še skupina mešanih dvojic. Izmed petih parov sta igrala v finalu Bedenk-Požnel in Fugina-Sübert. Zmagal sta Bedenkova in Požnel.

Seniorjev je nastopilo 42. Najzanimivejša skupina vsega turnirja so vedno seniorji, ki privabijo tudi največ igralcev. V osmino so se plasirali: Bradeško nad Reckom 2:0, Strojnik Aleš

nad Mlakarjem 2:0, Bogataj-Tršnjar 2:1, Strojnik St.-Sübert 2:0, Potočnik Požnel 2:1, Merala M.-Moran 2:0, Gabrovšek-Košak 2:0, Strojnik R.-Medved 2:0. V kvart finalu so igrali Bradeško, Bogataj, Potočnik in Strojnik R. Kvart finale je dal sledeče rezultate: Bradeško-Potočnik 2:0, (21:8, 21:9), Strojnik R.-Bogataj 0:2 (12:21, 17:21), Strojnik R.-Bradeško 2:0 (21:16, 21:11) in Strojnik R.-Potočnik 2:0 (21:13, 21:15), Bogataj-Bradeško 2:0 (21:18, 21:11). Izgleda, da je Bradeško dosegel v zadnjih turnirjih svoj višek in je v svoji odpornosti mnogo upadel. Končni rezultat je bil naslednji: 1. Bogataj, 2. Strojnik R., 3. Bradeško, 4. Potočnik. Prvi štirje iz skupine seniorjev in juniorjev ter prva dva iz skupine moštev in dvojic so prejeli krasne diplome in lepa praktična darila.

Organizacija je bila na višku, tako da je bil turnir že v nedeljo v zgodnjih popoldanskih urah končan.

Le še ena sama točka loči Torino od Livorna

Državno nogometno prvenstvo gre h koncu in borbe za prvo mesto v tabeli ter za obstoj v razredu najboljših so od nedelje do nedelje bolj napete. Livorno, ki je dolga kola vodil s tolikšnim naskokom proti koncu poenjuje s svojo udarnostjo. Ze preteklo nedeljo se je slabo odrezal in je komaj dosegel neodločen rezultat proti Triestini na domačem igrišču. Včeraj pa je čisto odločeval v boju s torinskimi Juventusom, ki ga je gladko odpravil s tremi goli razlike. Z večerajšnjim porazom se mu je zamajalo prvo mesto in še slaba točka ga loči od Torina, ki je včeraj v Triestu odpravil domačo enajstorko. Kot kaže, bo borba za naslov državnega prvaka le med Livornom in Torinom, pa morda bo tudi Ambrosiana še katero rekla.

Včerajšnji rezultati: Trieste — Torino : Triestina 3:2, Venezia — Venezia : Liguria 1:0, Milano — Atalanta : Milano 1:0, Vicenza — Vicenza : Lazio 1:1, Firenze — Bologna : Fiorentina 1:0, Roma — Roma : Bari 1:0, Genova — Genova : Ambrosiana 1:0, Torino — Juventus : Livorno 3:0. — Vrstni red po točkah: Livorno 35, Torino 34, Ambrosiana 32, Juventus 31, Genova 30, Bologna 28, Milano 27, Atalanta, Fiorentina 25, Lazio 24, Roma 22, Bari 19, Liguria, Triestina 18, Vicenza 17, Venezia 15.

Na Hermesu so Vičani popoldne igrali z dve-ma moštvioma. Rezerva je zmagala nad Hermezansko s 6:0, vičanski juniorji pa so odpravili mlade Šiškarje s 5:1!

Ljubljana

Koledar

Ponedeljek, 22. sušca: Lea, vdova; Katarina Genovska, vdova; Katarina Švedska, vdova.

Torek, 23. sušca: Jožef Oriol, spoznavalec; Pelagija, mučenica; Oton, škof.

Obvestila

Kongregacija za gospe pri sv. Jožefu naznana, da je v Gospodu zaspala njena članica gospa Alojzija Šegula. Njenega pogreba, ki bo danes, v ponedeljek popoldne ob pol 5. uri iz kapelice sv. Frančiška na Zalah, se udeležijo članice s praporom. Sv. maša za dušnico se bo oznanila pri prihodnjem shodu v torek.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Ponedeljek, 22. marca ob 15: »Mali lord«. Zaključna predstava za GILL.

Torek, 23. marca zaprto.

Opera:

Ponedeljek, 22. marca zaprto.

Torek, 23. marca ob 17: »Traviata«. Izven. Goslovanje Zlate Gjunjenčeve. Cene od 35 lir navzdol.

Premiera komedije Roberta Bracca: »Prava ljubezen«, v kateri igrata glavni vlogi Vida Juvanova in Slavko Jan, bo prihodnji teden. Vse-bina je ljubezenska zgodba iz sodobnega časa. Dejanje se godi v dveh različnih hotelih in v spalnici mladega para. Zelo zabavno dejanje in tekoči dialogi odlikujejo to lahko in prav pri-kupno delo. Režiser: J. Kovič.

Alojzija Šegulova roj. Rižnarjeva

Ljubljana, 21. marca.

Božja poslanka je iztrgala iz vrst naših naj-boljših mater njihovo vzornico in vzgledno krščansko ženo — ožleno Alojzijo Šegulovo, roj. Rižnarjevo. Pokojna, ki je po rodu iz Slo-venskih gor, je bila žena pokojnega poštnega uradnika Jakoba Šegule, ki je umrl že leta 1926 na posledicah operacije. Po hudih udarcih, ki so jo zadeli s smrtjo njenega moža, se je dobra mati oklenila z vso gorečo materino ljubeznijo svojih pridnih otrok in jih lepo vzgojila ter spravila h kruhu. Njen prvi sin g. Konrad je strojniški stavec v Ljudski tiskarni, drugi sin g. Jakob je železniški uradnik, sin Alojzij pa profesor na uršulinski gimnaziji v Ljubljani. Pokojnica je bila zadnja leta hudo bolna in dalj časa skoro priklenjena na bolniško posteljo. Vse trpljenje pa je tako Bogu vdano in tiho prenašala, da je, kot so rekli mnogi obiskovalci in ča-stite sestre, svetniško trpela. Alojzija Šegula je bila dolgoletna članica Kongregacije za gospe pri sv. Jožefu. Njeno karitativno delo je bilo tiho, kakor je bila tiha in skrita njena globoka molitev doma in v cerkvi, kamor je zahajala s takim veseljem do zadnjega, dokler je le mogla.

Zemske ostanke rajne Šegulove mamiče bodo zagrebli danes ob pol 3. ure popoldne pri Sv. Križu. Sveta maša za dušnico bo v torek ob 7. zjutraj v cerkvi sv. Jožefa.

Vsem svojem izrekamo ob izgubi njihove drage mamiče naše iskreno sožalje, v tolažbo pa naj bo vsem, da bo pokojna mamiča še bolj molila za vse svoje in rosila iz nebes blagoslov in ljubezen, s katero je bila pri vseh svojih kot oni z njo do zadnjega diha!

Tekme v B razredu

Tudi v B razredu so bile na sporedu vse tekme. Po večerajšnjih tekmah se je Modena, ki je bila tudi sicer vedno med prvimi, postavila na čelo prvenstvene tabele. Dodaj vodeča Spezia je tekmo s Fanfullo izgubila, slabo pa se je odrezala tudi Pisa, ki je igrala z Napoliem le neodločeno. — Rezultati: Napoli : Pisa 1:1, Pro Patria : Pescara 0:0, Novara : Savona 4:0, Alessandria : Cremonese 1:1, Modena : Udinese 3:0, Brescia : Siena 2:0, Palermo : Anconitana, od-povedana, Fanfulla : Spezia 1:0, Mater : Pado-va 2:1.

Red po točkah: Modena 33, Spezia, Pisa 32, Napoli, Pro Patria, Brescia 31, Fanfulla 27, Pa-dova, Cremonese 26, Anconitana 24, Novara 23, Pescara 21, Udinese 19, Mater, Alessandria 18, Siena, Savona 17, Palermo 16, Več tekem je še v zaostanku.

Tob. tovarna : Mladika 9:2 (4:0)

Včeraj sta se na zelenem polju, za trening, pomerili moštvi Tobačne tovarne in Mladike, to-rej kandidata za vstop v prvi razred. Po korist-nejši igri je zmagala Tobačna tovarna, ki je imela udarnejše moštvo, ki je vedelo kaj naj z žogo počne. Mladika tokrat ni zadovoljila, ker se je preveč igralka. Rezultat pa je previsoko iz-ražen, saj so morali Mladikarji igrati ves prvi polčas proti hudemu vetru, vendar pa zmage Tobačne tovarne ne smemo oporekati. Zeleni bi-le, da igrajo nekateri igralci bolj športno, kot so včeraj, saj ne gre sekati po nogah, posebno še tedaj ne, če je moštvo v taki premoči, kot je bilo to včeraj. Športnik naj bo vitez! Sodil je Dolinar.

Edgar Wallace:

47.

Žabar s Trinko

»Toda, na kak način pa je potem prišla notri?« ga je vprašal policijski predsednik.

Elk je zmajal z glavo. »Tega ne vem. Edini človek, ki ima razen mene še ključ do te omare, je moj predpo-stavljeni policijski svetnik, gospod polkovnik Mc Clintok, ki je prav zdaj na dopustu. Sreča v nesreči pa je, da sem Balderja poslal po nož. On je re-vež, oče sedmih otrok!»

»S kakšnim eksplozivom pa je bila napolnjena ta bomba?« ga je vprašal predsednik policije.

»Z dinamitom,« je takoj odgovoril Elk. »Kajti eksplozija je delovala pro-ti tlem. Pokazal je na luknjo v tleh. Nitroglicerina ni, ker ta povzroča eksplozijo navzgor in na vse strani. Ne, nobenega dvoma ni, da bi to ne bil dinamit.«

Pri preiskavi urada je našel potem še majhen zavitek tenke žice in ob-do-ljenem času je mrmral.

Iskal je nekaj svojih stvari, ki jih je ekušal znositi v Balderjevo pisarno. Bilo je le malo upanja, da bi mo-gel biti ta zločin javnosti prikrit.

Eksplozija je razbila okenska stekla in okružila del ometa. Seveda se je zbrala nasproti zgradbe velika mno-žica radovednih zijal. Ko je Elk za-puščal policijsko ravnanje, so ča-sopisni prodajalci že prodajali posebno izdajo dnevnika, ki so že na drobno opisovali dogodek.

Njegov prvi korak je veljal nare-dniku Fayreju, ki so ga prepeljali v bolnišnico. Zdravniki so mu dali ugod-na poročila o njegovem zdravstvenem stanju. Zdravniki so upali, da bodo z malo sreče rešili ubogemu naredniku ne le življenje, ampak ga bodo obva-rovali tudi pred kakimi trajnimi poškodbami oziroma pohabljenostjo.

»Morda bo izgubil enega, dva prsta, toda drugače najbrž ne bo hujših po-sledic,« je dejal šef-kirurg. »Pravo sre-čo je imel, da ga ni eksplozija raztr-gala na drobne kosce.«

»Tega pa jaz ne morem razumeti, kako da tudi mene ni razneslo na ko-se,« je dejal mirno Elk. Zdravnik je pri-kimal.

»Ti izredno močni eksplozivi imajo svoje posebnosti. Lahko je razumeti, da je eksplozivna sila vrgla jeklena vrata iz tečajev; ni pa niti mnogo poškodovala tega kosa papirja, ki je bil tudi v eksplozivnem območju.«

Izvelel je kosček papirja iz žepa. Vogali papirja so bili očrneli od dima in deloma tudi od ognja malo po-žgani.

»Vidite, ta papir sem našel v nje-govi obleki,« je rekel zdravnik.

Elk je pogladil papir ter bral:

»Z mnogimi pozdravi — številka 7.«

Skrbno je zbral papir in ga zložil.

»Ta listek bi si rad obdržal,« je re-kel in ga nežno vtaknil v etui za na-naočnike. »Ali verjamete v slutnje?«

»Do neke meje,« mu je smeje od-govoril zdravnik.

Elk je prikimal. »Mene se polasča slutnja, da bom kmalu doživel veselo presenečenje!«

23.

Balderjevo napredovanje.

Teden dni je minil in eksplozija v policijskem poslopu je postala že pra-va pravljica. Ranjeni narednik je že precej okreval. O žabarjih pa ni bilo nobenih posebnih novosti.

Elkov fatalizem je razočaral nje-gove kolege. Šesti dan po eksploziji je policijsko ravnanje spet odredilo iskanje torb ter je zelo uspeh. V vsaki postaji je bila spet popolnoma nova torba z isto vsebino, kot so jih imele torbe pred napadom na Elka. Torbe je najprej šef-inspektor za eksplozive varno pregledal ter jih odpiral, še prej pa se seveda primerno zavaroval.

Toda v nobeni ni bilo ničesar, kar bi bilo življenju nevarno, razen samo-

kresa. Tudi potni list je bil priložen, ki se je pa tokrat glasil na »Clarence Fielding-a«.

»Tale žabarji so pa res strokovnjaki v svojem poklicu!« je dejal Elk z ob-čudovanjem, ki je pregledoval svoj plen.

»Ali boste te torbe zopet shranili v vašem uradu?« ga je vprašal Dick.

»Mislim, da ne,« je dejal.

Takoj je odredil, da se izprazniijo vse torbe in da se njih vsebina pošlje na preiskovalni oddelek.

»Po mojem mnenju,« je ugibal Bal-der, »mora biti med nami nekdo, ki de-luje proti nam. Jaz sem o tej stvari že davno začel premišljevat in kot sem govoril s svojo ljubo ženo...«

»Ali ste pritegnili k posvetu morda tudi svoje otroke?« ga je vprašal Elk nekam neprijazno. »Vedite, da čim-manj boste govorili o teh zaupnih stva-rih z domačimi, tem boljše bo to za vaše napredovanje.«

Gospod Balder je naredil zelo kisel obraz.

Gled napredovanja nimam nobene-ga upanja. Postavili so me na črno li-sto in vem, da še dolgo ne bo prišel čas, ko bi se lahko ponasal z višjim činom. Odkar ste me zaprli z Hagmom in je bil to neuspeh, mi je vsako upa-nje splavalo po vodi. Prav za prav pa ste vsega tega vi krivi, ker ste me z njim zaprli.«

»Vesite, da ste velik nevhvaležnik!« mu je rekel Elk.

»Kdo pa je prav za prav številka

??« je vprašal Balder. »Kakor sem včeraj to stvar premislil in so o njej pogovorili s svojo ženko, sem prišel do zaključka, da mora to biti eden najvažnejših članov žabarške družice. Če bi imeli tega v rokah, tudi ne bi trajalo dolgo časa, da bi zajeli tudi žabarja številka 1.«

Elk je odložil pero, s katerim je pravkar pisal svoje dnevno poročilo.

»Vi bi se morali posvetiti politiki,« mu je rekel in mu pokazal s peresni-kom vrata.

Ko je končal svoje poročilo ter ga še »krbno prebral, mu je javil službeni telefon, da prihaja nekdo k njemu na obisk.

»Pošljite ga k meni,« je rekel Elk, ko je slišal obiskovalčovo ime.

Pozvonil je po Balderja. »To poro-čilo je treba izročiti gospodu kapeta-nu Gordonu, ki ga naj podpisate,« je dejal. V istem trenutku pa je vstopil skozi vrata Joshua Broad.

»Dobro jutro, gospod inspektor!« ga je pozdravil in prijazno pokimal Balderju, čeprav ga še preje ni nikoli srečal.

»Le vstopite in usedite se, gospod Broad. Kaj pa je vzrok vašega nenad-nega prihoda? — Oprostite mi, da sem tako radoveden. Že dobro, Balder, lah-ko gréste!«

Broad je ponudil detektivu svojo cigaretnico.

»Prihajam zaradi šodne zadeve,« je rekel,

Velik prispevek Poljske za novo Evropo, v kateri bo tudi ta država dobila svoje zasluženo mesto, zakaj Nemčija ji jamči njeno mirno bodočnost

Varšava, 22. marca. Zelo slovesen je bil odhod novih skupin delavcev in kmetov iz Varšave in okolice, ki so bili določeni za delo v Nemčiji. V skladu z izdelanim načrtom, da je na notranjem bojišču treba vse razpoložljive sile, da bi se na ta način zagotovil odpor vojakov na bojišču vse dotlej, dokler ne bo dosežena končna zmaga, je tudi generalni guverner na Poljskem odredil, da mora tudi ta država dati na razpolago čimveč delovnih moči, delavcev in kmetov, ki jih je s to zadnjo po-

šiljko Poljska doslej dala že cel milijon v Nemčijo.

Pred odhodom vlaka, s katerim se je odpeljala zadnja skupina poljskih delavcev in kmetov v Nemčijo, je imel generalni guverner, minister Frank tudi pomemben govor, v katerem je dejal med drugim, da Poljaki s svojim delom dajejo dejavni prispevek boju za novo Evropo, v kateri bo Poljska, ko bo nekoč dosežena zmaga, dobila svoje mesto, zakaj Nemčija jamči Poljakom njihovo mirno in zadovoljno bodočnost.

Tudi Finci znajo vračati milo za drago

Helsinki, 20. marca. s. V povračilo za napad, ki so ga 10. marca izvedli sovjetski vojaški oddelki na neko finsko vas v vzhodni Kareliji, so močni oddelki v zadnjih 24 urah učinkovito napadli srednji odsek karelijskega bojišča. Finske čete so prodrle globoko za sovražnikove položaje ter onesposobile pomembno sovjetsko središče, z razstrelivom poglnele v zrak železniško postajo z vsemi najraznovrstnejšimi napravami: skladišči, kretnicami in aparati za signaliziranje, štirimi vlakovi, poleg tega pa so razdejali še dvojne velikih poslopij, primernih za skladišče orožja, streliva in razstreliva. Dalje so na dvajsetih lokih pretrgali železniško progo, dočim so bile sovjetske telefonske zveze pretrgane na zelo dolgih progah. Finski oddelki so poleg tega razgali osem skladišč živeža in krme, delavnico za sestavljanje avtomatičnega orožja, delavnico za popravilne avtomobile, v kateri je bilo mnogo vozil, pa tudi nekaj skladišč tekočega goriva in nadomestnih delov. V celoti je bilo pri tem napadu razdejanih 34 poslopij, ki so jih bili uporabljali Sovjeti. Istočasno pa so na obeh straneh

tega odseka drugi finski vojaški oddelki napadli sovražnikove prednje straže ter razdejali njihova oporišča in pobili 300 sovjetskih vojakov. Finske izgube so zelo majhne. Ta napad so podpirala tudi letala, ki so poleg tega sestrelila eno letalo vrste »Tomahavke« in pa šest lovskih letal vrste »115« ter poškodovala še nadaljna tri sovražna letala. Sodelovala pa so tudi pri uničevanju sovjetskih oporišč ter zadela z več tonami bomb raznega kalibra vse cilje, ki so jih imela namen napasti, nato pa so se brez lastnih izgub vrnila na svoja oporišča. Na Karelijski ožini so druga finska letala učinkovito napadla dvojne sovjetske letališče, povzročila tam požare in razdejala poslopja. Poleg tega so bombardirala zaklonišča čet v sovražnikovem zaledju. Na bojišču pri Aunusu je finsko letalstvo učinkovito bombardiralo neko rusko vas, pripravno za taborenje. Vsa letala so se vrnila v redu na svoja oporišča.

Preteklo noč so sovjetska letala letela nad Finskim zalivom in pokrajino zahodno od Helsinkija, niso pa metala bomb.

Zaščita živali nekoč in danes

Misel, da bi bile tudi živali deležne primerne zaščite, je prastara. Že v starodavnem Babilonu so imeli posebnega ministra za živalske zadeve in je bilo strogo prepovedano živali kakorkoli trpinčiti. Kdor se je proti temu predpisom pregrešil, oziroma so ga pri takšnem, človeka nevednem dejanju zalotili, je okusil hudo kazen.

Sodobna zaščita živali pa se je rodila ne samo iz kakšnih idealnih nagibov, pač pa tudi iz resnično praktičnih potreb, zakaj marsikateri vrsti živali je grozila, oziroma ji še grozi nevarnost, da povsem izumre in tako človek ne bi imel več nobene koristi od nje.

Da ekrib za varstvo živali ne bi ostala samo na jeziku, pač pa da bi se človek tudi dejansko lotil tega vprašanja, so bila kmalu ustanovljena posebna društva za zaščito živali. Ta zasebna pobuda pa je pozneje dobila svojo pomoč tudi pri oblasteh. Razne vlade so začele izdajati ukrepe, s katerimi so skušali preprečiti, da bi ta ali ona vrsta živali prenehalo izumirati, oziroma da bi jo človek, ki išče le svoje koristi, prehitro ne iztrebil. Med drugim so bili na primer izdani predpisi, da je v določenem letnem času divjačina, ki je bolj redka, prepovedano loviti. Tako so na primer na Aleutih prepovedali lov na tuljane, ker so jih ribiči tako hudo rebili, da je bilo res že nevarno, da bodo te dragocene morske živali spričo človeške brezsrčnosti morale izumreti. Drugod so uvedli takšno začasno lovsko »zaporo« spet za druge živali, od katerih ima človek kakšno večjo korist. Slednjič pa so ponekod, kakor na primer v Nemčiji, izdelali tudi že posebne zakone za zaščito živali. Mučenje živali je postalo strogo kaznivo. Sicer so v Nemčiji uvedli hude kazni za tiste, ki mučijo živali, že leta 1871, toda to je veljalo za hujše primere, in če se je kdo pri oblasteh posebej pritožil nad tem.

Sedanja vojna je tudi na polju zaščite živali načela nova vprašanja. Najprej so vpeljali protiplinske krinke za vprežno živino in za nekatere druge domače živali. Pozneje so v Nemčiji uvedli posebno živilske izkaznice za pse boljših pasem, da jih ne bi preveč iztrebili. Isti ukrep so kmalu nato izdali tudi v Franciji. Pred nekaj dnevi pa so posebno živilske izkaznice uvedli tudi na Madžarskem, in sicer najprej v mestu Sopron, kjer njegov župan velja še za prav posebno velikega prijatelja in zaščitnika živali. Zlasti je bilo to potrebno zato, ker so številne družine, v katerih so zaradi vojaških vpoklicev ostale doma samo ženske, res morale imeti pse

čuvalje, niso pa mogli hrane zanje kupovati na »črnem trgu«, ker bi bila predraga. Sopronski župan se je postavil na stališče, da lastniki luk-suznih psov lahko sami kupijo hrano za te svoje živali, dočim je treba za pse čuvalje, vsaj za tiste, ki so res nujno potrebni, uvesti posebne živilske izkaznice, s katerimi bodo ljudje lahko po uradno določenih cenah kupovali hrano za svoje pse. Doslej je Sopron edino madžarsko mesto, kjer imajo živilske izkaznice tudi za pse.

General Nedić srbskemu kmetu in meščanu

Tudi vsaka ped srbske zemlje mora biti obdelana

Belgrad, (CE) Predsednik srbske vlade general Nedić je pred kratkim naslovil na srbsko ljudstvo po radiu poziv, v katerem je spodbujal zlasti kmetško prebivalstvo, naj napne vse svoje sile, da čim bolj poveča poljedelsko proizvodnjo. Vsaka ped še neobdelane zemlje — je dejal ministri predsednik Nedić — mora biti v bodoče obdelana. Pašniki, ki jih doslej niso izkoriščali, je treba spremeniti v polja, ki bodo dajala čimveč pridelka. Pravčasno si je treba preskrbeti semen ter zemljo preorati tako, kakor je prav. Država bo kmetom dala seme, da bodo lahko gojili tudi sončnice in slado-korno peso. Povrtnino bodo uvažali tudi iz Nemčije in Madžarske.

V svojih izjavanjih se je minister Nedić obrnil tudi na prebivalstvo po mestih ter mu polagal na srce, naj izkoristi vsak kosček doselej še neobdelanega sveta po mestih in naj si uredi po možnosti čim več »vojnih vrtov«.

PESNIKOVA SKRIVNOST

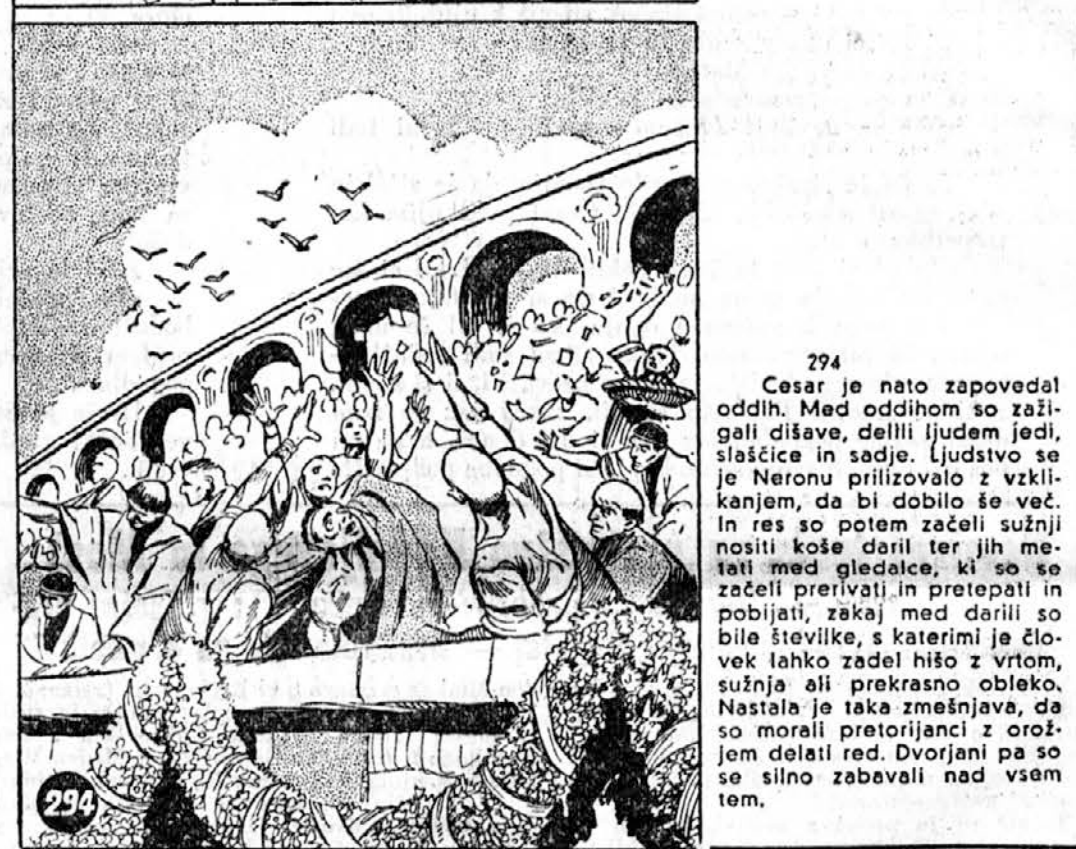
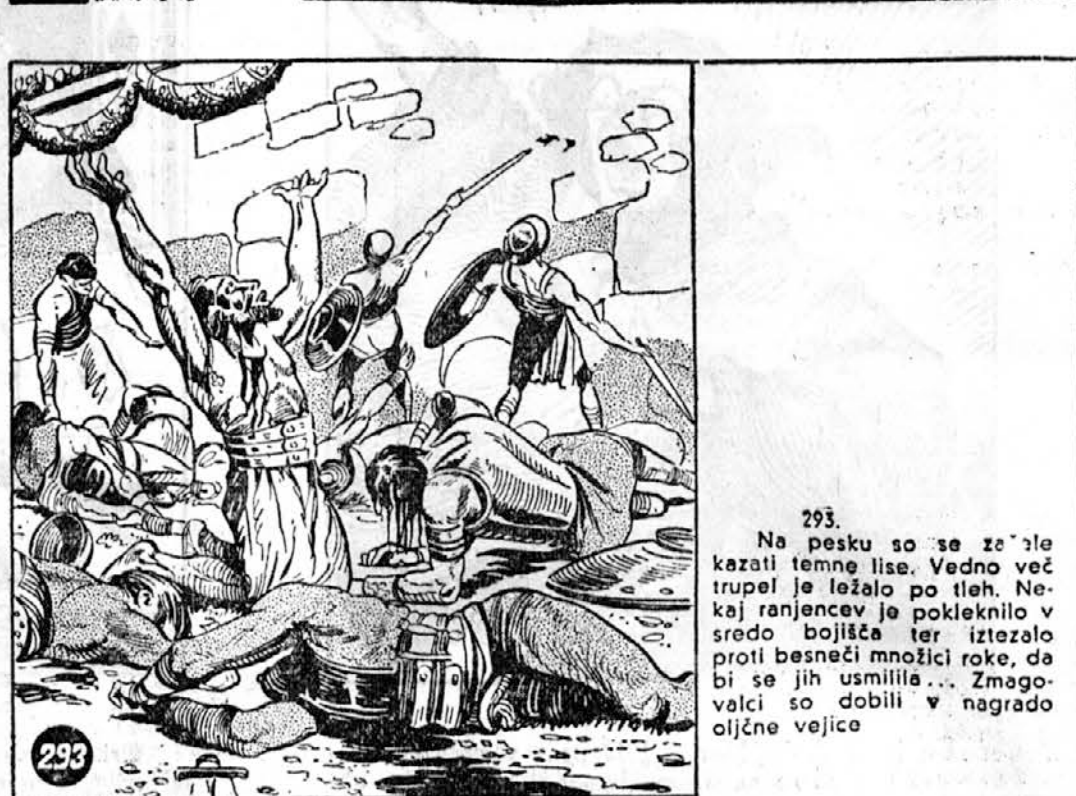
je najlepše delo slavnega pisatelja
A. Fogazzara, ki ga je pisal dve leti.

Skoraj vsi podatki v tem delu so avtobiografski, pesmi pa so vzete iz »Knjige o nesmrtni ljubezni«, ki jo je pripravil, a nikoli objavil. Mnogi kritiki postavljajo to delo nad vsa druga Fogazzarova dela. — Kupujte to lepo delo, ki slovi v svetovni književnosti.

V kratkem bo v »Slovenčevih knjižnicah« izšla nova bolgarska povest

»LJUBEZEN KRALJIČNE SOFIJE«

HENRIK SIENKIEWICZ ROMAN V SLIKAH

EIAR - Radio Ljubljana

Ponedeljek, 22. marca 1943-XXI: 12.20 plošče; 12.30 poročila v slovenščini; 12.45 lahka glasba; 13.00 napoved časa — poročila v italijanščini; 13.10 poročila Vrhovnega Poveljstva Obo-roženih Sil v slovenščini; 13.12 koncert radijskega orkestra, vodi dirigent Drago M. Sijanec. Glasba za godalni orkester; 13.45 pisana glasba; 14.00 ročila v italijanščini; 14.10 Domovina v vojni, himne in pesmi; 14.50 simfonična glasba; 15.00 ročila v slovenščini; 17.00 napoved časa — poročila v italijanščini; 17.15 prenos iz rimskega gledališča »Eliseo«; 19.00 Govorimo italijanski, poučuje prof. dr. Stanko Leben; 19.30 poročila v slovenščini; 19.45 komorna glasba; 20.00 napoved časa — poročila v italijanščini; 20.20 komentar dnevnih dogodkov v slovenščini; 20.30 orkester pesmi, vodi

dirigent Angelini; 21. zbor skupine Rionale »Luigi Ley« v Firenci; 21.15 predavanje v slovenščini; 21.25 orkester vodi dirigent Gorni Krmar; 21.55 zanimivosti v slovenščini; 22.20 pisana glasba; 22.45 poročila v italijanščini.

Gostovanje Zlate Gjurgjenčeve. V torek, dne 23. marca bo gostovala Gjurgjenčeva, članica bel-grajske opere v partiji Violetta, ki spada med njene najbolj dognane odrske ustvaritve. Ta umetnica, ljubljenska ljubljanskega občinstva, ki je več let nudila občinstvu plodove svoje zrele umetnosti in mu dala na ta način nepozabne ure umetniškega užitka, bo gostovala v prihodnjem tednu še v dveh drugih operah, ki jih bomo javili v bodočih dneh. V Traviati bo njen partner Čuden kot Alfred in Janko kot oče. Veljalo bodo zvišane cene od 35 lir navzdol. Občinstvo opozarjamo, naj si pravčasno zagotovi vstopnico.

TONE GLAVAN: Zemlja je zadihala

Mesec ali kaj po pogrebu se je žena že drugič sklonila k Boštjanu in mu pošepnila:
»Boštjan, zopet bo nekaj.«
On je že vedel, kaj. Saj to so besede, ki jih razume vsak mož in vsaka žena in nihče jih ne pove naprej, a vendar ostanejo in bodo ostale, dokler bo človeški rod. — Samo namuzal se je, jo pobožal in rekel:
»Si že pridna, Minka.«
Kot otrok se mu je stisnila na prsi in ga dolgo gledala.
»Lej, zdaj bova imela že dva, če Bog da. Joj, koliko jih bo še lahko, če bo Bog tako hotel. Kajne, Boštjan?«
Priklimal ji je.
»Saj jih imaš rad, Boštjan?«
»Kako bi jih ne! Ne morem ti povedati. Zdi se mi, kot da sem sam mlad, sam otrok. Tudi srečen sem. Pa to, Minka, je važno dejal, najne krvi bodo, najne, samo najina last so, nikogar drugega. Vse drugo ti lahko gospodski pobere, otrok ti ne more.«
Molčala sta.
Čez čas se je Minka spomnila:
»Kaj bi imel raje: punčko ali fantka?«
»Hm,« se je popraskal. »Prav za prav punčko. Enkrat fantek, drugič punčka. Sicer pa, kakor bo Bog dal.«
Pobožala ga je po licu, ki je bilo hlapavo in neobrito.
»No, saj obrli bi se lahko,« se je hudovala.
»Bom, bom, saj še ni nedelja. Četrtek, petek, sobota, u, še tri dni!«
»Lep moraš biti, če ne, ne bo punčka. Saj veš, punčare so iz-

birne in ne pridejo v vsako hišo. Kako pa bo, če jo boš hotel pritisniti na svoja lica! Kar pomisli! Zbolelo jo bo in nič več te ne bo marala.«

Tako se je hudovala, a potlej se je smejala in se nalašč pritisnila k njegovemu licu.

»Kaj te nič ne boli ali pa buba, punčka moja? Ali me ne boš zdaj prav nič marala? No, povej, sicer te res ne maram več.«

Držal jo je v pasu in se ji smejal. Ona mu je poredno odmajala z glavo.

»No, potlej se me pa tudi ona punčka ne bo ustrašila. Kar prinesi jo.«

»Ne, fantka bom prinesla. Fantje so boljši, več zaležejo in bolj močati so, punčare preveč jokajo.«

»Kakor veš! Zaradi mene še boljši. Pri delu mi bo več odlegel.«

»Ej, že gledaš na korist! ga je kuknila za ušesa.«

»Kaj bi ne!«

»Zdaj bom pa res fantka prinesla. Ze zato, da ti ustrezem.«

»Lej jo no, poredniko, kako govori, kot bi ona odločala.«

Tako sta večkrat ugibala, dokler ni priklonal na svet fantek. Mlada sta se ga oba razveselila, se nehoti spogledala, ker sta se menda hkrati spomnila, kako sta se prerekala: ali fantek ali punčka.

Zdaj sta vedela, da se zna tudi Bog pošaliti, ker jima je poslal fanta.

»Si zadovoljen?« ga je ona vprašala bolj z očmi kot z besedami.

»On je pokimal in dvignil Jančka v naročje.«

»Lej, Janče,« je dejal smeje, »lej našega sinčka, tvojega brata.« Janče je krilil z rokami in hotel na vsak način objeti spečega brata. Ker ga ata ni pustil blizu, je začel kričati.

»Tihoo, tiho, ti, če ne te bom za ušesa! ga je miril.

Minka je tiho opazovala oba in videla je, da je Boštjan zadovoljen.

»Ali si kaj žalosten, ker ni punčka?« ga je še pobarala.

»Ah, daj no, nisem. Tisto takrat sem kar tako dejal. Zgoraj že vedo, kako je prav.«

Sedel je k ujej in jo božal, Janče pa je venomer suval z nogami in silil iz naročja k bratu.

»Vidiš, to je bratec,« mu je dopovedoval ata.

»Ili, hi, hi,« je blebetal mali in skakal po atovih nogah.

»No, čakaj! Daj ga malo za nos. Takole napravi, lej, Janče.«

Prijel ga je za nos in ga lahno kuknil. Potlej ga je približal novorojenčku. In Janče je razumel vse, kar mu je ata naročil. Poiskal je nos in ga močno kuknil, da se je mali prebudil in prišel jokati.

»Vidiš, zdaj si ga pa preveč. Kako si hudoben! Mamica, daj no, utolaži ga, da ne bo tako jokati! Ti revček, ti!«

Starejši je žalostno pogledoval ata, mama in malega. Oči je imel nemirne in skoraj mu je šlo že na jok. To je opazil tudi Boštjan.

»Kar stran pojdi, Janče, nič več te ne maram. Ciganom te bomo prodali, ciganom, da veš. Ti nisi nič več naš, nak, ti že ne, zdaj imamo drugega, ki je bolj priden kot ti.«

Janče je bil pred izbruhom v jok. Nakremžil je obraz, da so so mu skoraj oči skrile, se stisnil v atovo roko in zajokal v veliki osamelosti. ... Saj se tudi otrok čuti utujenega in osamelega. On vendar ni hotel nič slabega. Samo podobikati se je hotel malemu, ga malo potipati, če je res živ in prav tak kakor on, in ata mu je še pokazal, kako naj ga potegne za nos. Kajpak! Janče je pa že močan in ga je malo preveč pocukal. Mar je potlej on kriv, če se mali dere? Ne, ne, on že ne! O, kako sta ata in mama krivična!

»No, no, Janče!« sta ga mirila oba. »Saj si naš, seveda si. Le nikar ne jokaj!«

Boštjan ga je hotel pogledati v objokani obraz. Nak! Tega pa že ne dovoli! Mar misli, da je Janče tako neumen kot oni poleg matere. O, Janče je cel fant! Zato je zajokal znova.

Mama je napela drugo struno.

»Lej, Janče, tvoj bratec se pa nič več ne joka, ti pa še. Ali te ni nič sram?«

To je pomagalo. Kot bi zarezal, je nehal in samo še ihtel. Ata mu je snalil solze in ga usekaval s svojim robcem.

»Saj si naš,« ga je potlej pogladil po belih kodrih. »Kajpak, naš Janče, čigav pa! Nikamor te ne damo. Kaj bi pa mama rekla in jaz?«